

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 12ης Ιουλίου 2001 *

Στην υπόθεση T-2/99,

T. Port GmbH & Co. KG, με έδρα το Αμβούργο (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον G. Meier, δικηγόρο,

ενάγουσα,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενου από τους S. Marquardt και J.-P. Hix,

εναγομένου,

υποστηριζομένου από

τη **Γαλλική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από τις K. Rispal-Bellanger και C. Vasak και τους S. Seam και F. Million, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

και

την **Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, εκπροσωπούμενη από τον K.-D. Borchardt, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσες,

που έχει ως αντικείμενο αγωγή αποζημίωσης για τη ζημία που η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω του ότι το Συμβούλιο θέσπισε, στο πλαίσιο του κανονισμού του (ΕΟΚ) 404/93, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 47, σ. 1), διατάξεις αντίθετες, κατά τους ισχυρισμούς της ενάγουσας, στα άρθρα 1, παράγραφος 1, και XIII της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από την P. Lindh, Πρόεδρο, και τους R. García-Valdecasas και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: G. Herzig, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 3ης Οκτωβρίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- 1 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 47, σ. 1), αντικατέστησε, στον τίτλο IV, τα διάφορα εθνικά καθεστώτα με ένα κοινό καθεστώς συναλλαγών με τις τρίτες χώρες.

- 2 Το άρθρο 15 του κανονισμού, το οποίο κατέστη άρθρο 15α μετά την τροποποίηση που επήλθε με τον κανονισμό (ΕΚ) 3290/94 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με τις προσαρμογές και τα μεταβατικά μέτρα στον τομέα της γεωργίας που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των συμφωνιών οι οποίες έχουν συναφθεί στο πλαίσιο των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης (ΕΕ L 349, σ. 105), προέβλεπε, μεταξύ άλλων, διάκριση μεταξύ:
 - των «παραδοσιακών εισαγωγών των κρατών [Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού (ΑΚΕ)]», που αντιστοιχούσαν στις ποσότητες μπανανών που εξήγαγε κάθε κράτος ΑΚΕ, παραδοσιακός προμηθευτής της Κοινότητας, όπως καθορίζονταν στο παράρτημα του κανονισμού 404/93 (στο εξής: παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ).

- των «μη παραδοσιακών εισαγωγών των κρατών ΑΚΕ», που αντιστοιχούσαν στις ποσότητες μπανανών που εξήγαγαν τα κράτη ΑΚΕ, οι οποίες υπερέβαιναν τις ποσότητες που καθορίζονταν για τις παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ (στο εξής: μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ)·

 - των «εισαγωγών τρίτων χωρών που δεν είναι χώρες ΑΚΕ», οι οποίες αντιστοιχούσαν στις ποσότητες που εξήγαγαν οι άλλες τρίτες χώρες (στο εξής: μπανάνες τρίτων χωρών).
- 3 Στο παράρτημα του κανονισμού 404/93, οι ποσότητες παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ είχαν καθοριστεί για έκαστο των οικείων κρατών και ανέρχονταν, συνολικά, σε 857 700 τόνους (καθαρό βάρος). Σύμφωνα με τη σύμβαση του Λομέ ΙV, οι ποσότητες αυτές θεωρούνταν ότι αντιστοιχούν στον καλύτερο όγκο των εξαγωγών που πραγματοποίησε έκαστο των εν λόγω κρατών προς την Κοινότητα πριν από το 1991.
- 4 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 404/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 3290/94, προέβλεπε το άνοιγμα δασμολογικής ποσοτώσεως 2,1 εκατομμυρίων τόνων (καθαρό βάρος) για το έτος 1994 και 2,2 εκατομμυρίων τόνων (καθαρό βάρος) για τα επόμενα έτη, όσον αφορά τις εισαγωγές μπανανών τρίτων χωρών και μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ. Στο πλαίσιο αυτής της ποσοτώσεως, οι εισαγωγές μπανανών τρίτων χωρών υπέκειντο σε δασμό 75 ECU ανά τόνο, οι δε εισαγωγές μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ σε μηδενικό δασμό. Οι μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ που εισάγονταν εκτός της ποσοτώσεως αυτής υπέκειντο στον δασμό που προβλέπει το Κοινό Δασμολόγιο, μειωμένο κατά 100 ECU.
- 5 Οι παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ απαλλάσσονταν πλήρως από δασμούς.

- 6 Το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 404/93 προέβλεπε κατανομή της δασμολογικής ποσοτώσεως, την οποία άνοιγε, μέχρι το ύψος 66,5 % για την κατηγορία των επιχειρηματιών που ασχολήθηκαν με την εμπορία μπανάνας τρίτων χωρών και/ή μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ (κατηγορία Α), 30 % για την κατηγορία των επιχειρηματιών που ασχολήθηκαν με την εμπορία κοινοτικής μπανάνας και/ή παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ (κατηγορία Β) και 3,5 % για την κατηγορία των εγκατεστημένων στην Κοινότητα επιχειρηματιών οι οποίοι άρχισαν να ασχολούνται με την εμπορία μπανάνας πλην της κοινοτικής και/ή της παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ από το 1992 (κατηγορία Γ).
- 7 Το άρθρο 19, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 404/93 προέβλεπε τα εξής:

«Βάσει υπολογισμών διενεργούμενων χωριστά για καθεμία των κατηγοριών επιχειρηματιών της παραγράφου 1 [...], κάθε επιχειρηματίας λαμβάνει πιστοποιητικά εισαγωγής σε συνάρτηση με τη μέση ποσότητα μπανάνας που επώλησε τα τρία τελευταία χρόνια για τα οποία υπάρχουν στατιστικά στοιχεία.»

- 8 Στις 10 Ιουνίου 1993, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1442/93, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 142, σ. 6).
- 9 Αυτό το καθεστώς εισαγωγής αποτέλεσε, κατόπιν καταγγελιών ορισμένων τρίτων χωρών, το αντικείμενο διαδικασίας διευθέτησεως διαφορών στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ).
- 10 Κατά την εν λόγω διαδικασία καταρτίστηκαν εκθέσεις από την ειδική ομάδα του ΠΟΕ στις 22 Μαΐου 1997 και μια έκθεση του μόνιμου δευτεροβάθμιου δικαιοδοτι-

κού οργάνου του ΠΟΕ στις 9 Σεπτεμβρίου 1997, η οποία εγκρίθηκε από το όργανο διευθετήσεως διαφορών με απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 1997. Με την απόφαση αυτή το όργανο διευθετήσεως διαφορών κήρυξε ασύμβατες με τους κανόνες του ΠΟΕ ορισμένες πτυχές του κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανάνας.

- 11 Κατόπιν της αποφάσεως αυτής, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 1637/98, της 20ής Ιουλίου 1998, για την τροποποίηση του κανονισμού 404/93 (ΕΕ L 210, σ. 28). Ο κανονισμός 1637/98 αντικατέστησε, ειδικότερα, το παράρτημα του κανονισμού 404/93 με ένα νέο παράρτημα, που ορίζει εκ νέου τη συνολική ποσότητα παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ σε 857 700 τόνους, αλλά δεν προβαίνει πλέον σε κατανομή της ποσότητας αυτής μεταξύ των οικείων κρατών ΑΚΕ.
- 12 Κατόπιν αιτήσεως που υπέβαλε μία από τις καταγγέλλουσες τρίτες χώρες, η ειδική ομάδα του ΠΟΕ εξέτασε τη συμβατότητα του κανονισμού 1637/98 με τους κανόνες του ΠΟΕ και κατήρτισε έκθεση στις 12 Απριλίου 1999. Στην έκθεση αυτή, η ειδική ομάδα δήλωσε, μεταξύ άλλων, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να επιτρέψει σε ορισμένα κράτη ΑΚΕ παραδοσιακούς προμηθευτές να υπερβούν τον καλύτερο όγκο των ατομικών εξαγωγών τους πριν από το 1991 στο πλαίσιο της συνολικής ποσότητας των 857 700 τόνων που είχε απονεμηθεί στο σύνολο των εν λόγω κρατών.

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

- 13 Η ενάγουσα είναι εισαγωγέας φρούτων εγκατεστημένη στη Γερμανία και ασκεί, από πολλού, εμπόριο μπανανών τρίτων χωρών. Ήταν επιχειρηματίας της κατηγορίας Α. Ισχυρίζεται ότι χρειάστηκε να αγοράσει πιστοποιητικά εισαγωγής από άλλους επιχειρηματίες και να καταβάλει εισαγωγικούς δασμούς για να μπορέσει να διαθέσει στο εμπόριο, στη Γερμανία, μπανάνες προελεύσεως Κολομβίας και Κόστα Ρίκα.

- 14 Με δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 4 Ιανουαρίου 1999, η ενάγουσα άσκησε την παρούσα αγωγή αποζημίωσης. Επικαλέστηκε, μεταξύ άλλων, παράβαση ορισμένων διατάξεων της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (ΓΔΣΕ) του 1994, που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 1 Α της Συμφωνίας για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (στο εξής: Συμφωνία ΠΟΕ), που εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994) (Ε L 336, σ. 1).
- 15 Με διάταξη της 10ης Σεπτεμβρίου 1999, ο πρόεδρος του πέμπτου τμήματος του Πρωτοδικείου έκανε δεκτές τις παρεμβάσεις της Επιτροπής και της Γαλλικής Δημοκρατίας προς στήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου στα πλαίσια της παρούσας υποθέσεως. Τα υπομνήματα των παρεμβαίνουσών κατατέθηκαν στις 18 Οκτωβρίου και 2 Νοεμβρίου 1999, αντιστοίχως.
- 16 Με την απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1999, C-149/96, Πορτογαλία κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1999, σ. I-8395, σκέψη 47), το Δικαστήριο έκρινε τα εξής:
- «[Λ]όγω της φύσεως και της οικονομίας τους, [οι συμφωνίες και τα υπομνήματα που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα 1 έως 4 της Συμφωνίας ΠΟΕ] δεν περιλαμβάνονται, καταρχήν, στους κανόνες βάσει των οποίων το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των κοινοτικών οργάνων».
- 17 Με έγγραφο της 16ης Δεκεμβρίου 1999, οι διάδικοι κλήθηκαν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί των συνεπειών που πρέπει ενδεχομένως να αντληθούν από την απόφαση αυτή. Η Επιτροπή, η ενάγουσα, η Γαλλική Δημοκρατία και το Συμβούλιο κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους στις 6, 10, 18 και 19 Ιανουαρίου 2000, αντιστοίχως.

- 18 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πέμπτο τμήμα) αποφάσισε, αφενός, να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, αφετέρου, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας, να ζητήσει από την ενάγουσα να απαντήσει σε ορισμένες ερωτήσεις. Η ενάγουσα κλήθηκε, μεταξύ άλλων, να διευκρινίσει αν παραιτούνταν από τα επιχειρήματά της σχετικά με το άμεσο αποτέλεσμα των κανόνων της ΓΣΔΕ του 1994 και να παράσχει ορισμένες εξηγήσεις προφορικά κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Στις 2 Αυγούστου 2000, έδωσε τις απαντήσεις στις ερωτήσεις ως προς τις οποίες της είχε ζητηθεί να απαντήσει εγγράφως.
- 19 Οι διάδικοι ανέπτυξαν τις παρατηρήσεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 3ης Οκτωβρίου 2000.

Αιτήματα των διαδίκων

- 20 Η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— κυρίως:

— να υποχρεώσει το Συμβούλιο να την αποζημιώσει για τη ζημία που υπέστη λόγω του ότι, για να μπορέσει να διαθέσει στο εμπόριο, στη Γερμανία, μπανάνες καταγωγής Κολομβίας και Κόστα Ρίκα, χρειάστηκε να αγοράσει πιστοποιητικά εισαγωγής από επιχειρηματίες των κατηγοριών Α, Β και Γ·

— να υποχρεώσει το Συμβούλιο να την αποζημιώσει για τη ζημία που υπέστη από τις 21 Δεκεμβρίου 1996 λόγω του ότι χρειάστηκε να καταβάλει εισαγω-

γικούς δασμούς για τις μπανάνες καταγωγής Κολομβίας και Κόστα Ρίκα που διέθεσε στο εμπόριο στη Γερμανία·

— να υποχρεώσει το Συμβούλιο να την αποζημιώσει για τη ζημία που υπέστη από τις 21 Ιανουαρίου 1996 λόγω του ότι χρειάστηκε να καταβάλει «δικαστικούς τόκους» ύψους 324 294 γερμανικών μάρκων (DEM)·

— να προσαυξήσει τις αποζημιώσεις κατά τους τόκους προς 4 % από την ημερομηνία ασκήσεως της αγωγής·

— να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

— επικουρικώς, να υποχρεώσει το Συμβούλιο να την αποζημιώσει για τις προαναφερθείσες ζημιές από τις 8 Σεπτεμβρίου 1997·

— ακόμη επικουρικότερα, να υποχρεώσει το Συμβούλιο να την αποζημιώσει για τις προαναφερθείσες ζημιές από τις 25 Σεπτεμβρίου 1997.

21 Στο υπόμνημα απαντήσεως, η ενάγουσα δηλώνει ότι η ημερομηνία της 21ης Δεκεμβρίου 1996, που περιλαμβάνεται στο δεύτερο κύριο αίτημά της, οφείλεται σε τυπογραφικό λάθος και ότι πρέπει να αντικατασταθεί με την ημερομηνία της 21ης Ιανουαρίου 1996.

- 22 Τροποποιεί επίσης το τρίτο κύριο αίτημά της ως εξής:
- να υποχρεώσει το Συμβούλιο να την αποζημιώσει για τη ζημία που υπέστη από τις 21 Ιανουαρίου 1996 λόγω του ότι χρειάστηκε να καταβάλει τραπεζικούς τόκους για την αγορά των πιστοποιητικών εισαγωγής και την πληρωμή των εισαγωγικών δασμών.
- 23 Τέλος, η ενάγουσα δηλώνει ότι παραιτείται του τετάρτου κυρίου αιτήματός της.
- 24 Όσον αφορά τα αιτήματα που υποβλήθηκαν επικουρικώς και ακόμη επικουρικότερα, η ενάγουσα δήλωσε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι αντικαθιστά τις ημερομηνίες που αναφέρονται σ' αυτά με την ημερομηνία της 1ης Ιανουαρίου 1999.
- 25 Ανέφερε επίσης κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, όσον αφορά το δεύτερο κύριο αίτημά της, ότι η ημερομηνία που έπρεπε να ληφθεί υπόψη ήταν σαφώς η ημερομηνία της 21ης Δεκεμβρίου 1996.
- 26 Το Συμβούλιο ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει την αγωγή·
 - να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

- 27 Στο υπόμνημα ανταπαντήσεως ζητεί, επιπλέον, από το Πρωτοδικείο:
- να κρίνει απαράδεκτες τις τροποποιήσεις των αιτημάτων

 - να καταδικάσει, εν πάση περιπτώσει, την ενάγουσα στα έξοδα που αφορούν το τέταρτο κύριο αίτημά της.
- 28 Η Επιτροπή και η Γαλλική Δημοκρατία ζητούν από το Πρωτοδικείο να απορρίψει την αγωγή.

Επί του παραδεκτού των τροποποιήσεων των αιτημάτων

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 29 Το Συμβούλιο ισχυρίζεται ότι το άρθρο 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου προβλέπει ότι το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει τα αιτήματα του προσφεύγοντος και ότι μεταγενέστερες τροποποιήσεις των αιτημάτων είναι απαράδεκτες εκτός αν εμφανίστηκαν πραγματικά ή νομικά στοιχεία κατά τη διαδικασία. Στην παρούσα όμως υπόθεση δεν εμφανίστηκαν τέτοια στοιχεία.

- 30 Προκειμένου περί του τρίτου κυρίου αιτήματος, το Συμβούλιο παρατηρεί ότι η έννοια των «δικαστικών τόκων» διακρίνεται ουσιωδώς από την έννοια των «τραπεζικών τόκων».
- 31 Όσον αφορά την τροποποίηση, στα αιτήματα που υποβλήθηκαν επικουρικώς και ακόμη επικουρικότερα, των ημερομηνιών της 8ης και της 25ης Σεπτεμβρίου 1997, το Συμβούλιο ισχυρίστηκε ότι πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη.
- 32 Προκειμένου περί του τρίτου κυρίου αιτήματος, η ενάγουσα παρατήρησε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι το σημείο 3, στοιχείο γ', του δικογράφου της και το παράρτημα 4 αυτού καταδεικνύουν σαφώς ότι έχει την πρόθεση να ζητήσει την επιστροφή τραπεζικών τόκων.
- 33 Όσον αφορά την αντικατάσταση, στα αιτήματα που υποβλήθηκαν επικουρικώς και ακόμη επικουρικότερα, των ημερομηνιών της 8ης και της 25ης Σεπτεμβρίου 1997 με την ημερομηνία της 1ης Ιανουαρίου 1999, η ενάγουσα εξέθεσε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι υπαγορεύθηκε από την έκδοση της προπαρατεθείσας απόφασεως Πορτογαλία κατά Συμβουλίου. Επικαλείται, ειδικότερα, την εξαιρέση από την έλλειψη αμέσου αποτελέσματος των κανόνων της ΓΣΔΕ του 1994 που εισήγαγε η απόφαση αυτή (βλ. σκέψη 46 κατωτέρω).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 34 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ενάγων πρέπει να ορίσει το αντικείμενο της διαφοράς και να υποβάλει τα αιτήματά του στο εισαγωγικό της δίκης έγγραφο. Καίτοι το άρθρο 48, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού επιτρέπει, υπό ορισμένες συνθήκες, την προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, η διάταξη αυτή δεν μπορεί,

εν πάση περιπτώσει, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει στον διάδικο τη δυνατότητα να υποβάλει στο Πρωτοδικείο νέα αιτήματα και να τροποποιήσει κατά τον τρόπο αυτό το αντικείμενο της διαφοράς (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 1979, 232/78, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 323, σκέψη 3, και του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, T-28/90, Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2285, σκέψη 43).

- 35 Προκειμένου περί του δευτέρου κυρίου αιτήματος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ενάγουσα ανακάλεσε την άποψή της δηλώνοντας ότι η ημερομηνία που έπρεπε να ληφθεί υπόψη ήταν αυτή της 21ης Δεκεμβρίου 1996. Κατά συνέπεια, όσα προβλήματα και αν δημιουργούν οι διαδοχικές μεταστροφές της ενάγουσας, παρέλκει η εκ μέρους του Πρωτοδικείου απόφαση επί της τροποποιήσεως των αιτημάτων στο υπόμνημα απαντήσεως.
- 36 Όσον αφορά την τροποποίηση του τρίτου κυρίου αιτήματος, συνιστά σαφώς απλή διόρθωση σφάλματος διατυπώσεως που εξομοιώνεται με ουσιαστικό σφάλμα. Όπως επισήμανε η ενάγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, γίνεται, πράγματι, αναφορά στην καταβολή τραπεζικών τόκων και όχι δικαστικών τόκων, τόσο στο δικόγραφο της αγωγής όσο και στη βεβαίωση που επισυνάπτεται στην αγωγή προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη και η έκταση της επίμαχης ζημίας. Επομένως, όσο ατυχής και αν είναι η έλλειψη προσοχής κατά τη σύνταξη του εν λόγω αιτήματος, η τροποποίησή του κατά τη διάρκεια της διαδικασίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ως υποβολή νέων αιτημάτων υπό την έννοια της προπαρατεθείσας νομολογίας.
- 37 Αντιθέτως, η ενάγουσα δεν μπορεί παραδεκτώς να ζητήσει την αντικατάσταση, στα υποβληθέντα επικουρικώς και ακόμη επικουρικότερα αιτήματα, των ημερομηνιών της 8ης και 25ης Σεπτεμβρίου 1997, αντιστοίχως, με την ημερομηνία της 1ης Ιανουαρίου 1999. Πράγματι, η τροποποίηση αυτή, εφόσον αιτιολογείται με ένα μόνο νέο ισχυρισμό, που είναι ο ίδιος απαράδεκτος (βλ. σκέψεις 54 έως 58 κατωτέρω), θα είχε ως συνέπεια να υποβληθούν στο Πρωτοδικείο νέα αιτήματα και, κατά συνέπεια, να μεταβληθεί το αντικείμενο της διαφοράς.

Επί της ουσίας

- 38 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας στο πλαίσιο του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ) εξαρτάται από τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων όσον αφορά την παράνομη συμπεριφορά που προσάπτεται στα κοινοτικά όργανα, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλομένης ζημίας (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1992, C-258/90 και C-259/90, *Pesquerias De Bermeo και Naviera Laida κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1992, σ. I-2901, σκέψη 42, και του Πρωτοδικείου της 29ης Ιανουαρίου 1998, T-113/96, *Dubois et Fils κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, Συλλογή 1998, σ. II-125, σκέψη 54).
- 39 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι το Συμβούλιο επέδειξε παράνομη συμπεριφορά καθόσον παρέβη, πρώτον, ορισμένες διατάξεις της ΓΣΔΕ του 1994 και, δεύτερον, το άρθρο 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 307, πρώτο εδάφιο, ΕΚ).
- 40 Εκθέτει, συναφώς, ότι οι ποσότητες παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, που περιλαμβάνονται στο παράρτημα του κανονισμού 404/93, θεωρούνται ότι αντιπροσωπεύουν τους καλύτερους όγκους των εξαγωγών που πραγματοποίησαν πριν από το 1991 προς την Κοινότητα τα κράτη ΑΚΕ που είναι παραδοσιακοί προμηθευτές. Αναφέρει ότι, στο παράρτημα αυτό, γίνεται μνεία ενός συνόλου 857 700 τόνων, ενώ, βάσει στατιστικών της Στατιστικής Υπηρεσίας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Eurostat), θα πρέπει να επρόκειτο μόνο για 622 000 τόνους. Από διαπιστώσεις στην από 9 Σεπτεμβρίου 1997 έκθεση του μόνιμου δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου του ΠΟΕ και στην από 25 Σεπτεμβρίου 1997 απόφαση του οργάνου διευθέτησεως διαφορών προκύπτει ότι η διαφορά μεταξύ των δύο αυτών αριθμών, δηλαδή 235 700 τόνοι, είναι ασυμβίβαστη προς τα άρθρα 1, παράγραφος 1, και XIII της ΓΣΔΕ του 1994. Η προνομακή δασμολογική μεταχείριση που επιφύλαξε έτσι η Κοινότητα στα κράτη ΑΚΕ τα οποία είναι παραδοσιακοί προμηθευτές θα έπρεπε, δυνάμει της ρήτρας του πλέον ευνοουμένου κράτους του άρθρου 1, παράγραφος 1, της ΓΣΔΕ του 1994, να επεκταθεί σε καθεμία από τις άλλες χώρες παραγωγούς που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία αυτή βάσει

του τελευταίου αυτού αριθμού, πράγμα που θα είχε παράσχει στην ενάγουσα τη δυνατότητα να εισαγάγει στη Γερμανία, χωρίς δασμούς, τις μπανάνες προελεύσεως Κολομβίας και Κόστα Ρίκα. Στο υπόμνημα απαντήσεώς της, πάντως, ισχυρίζεται ότι η Κοινότητα όφειλε να επεκτείνει σε εκάστη των δύο τελευταίων αυτών χωρών το προνομακό δασμολογικό καθεστώς εντός των ορίων όχι πλέον των 235 700 τόνων, αλλά των πλεονασμάτων από τα οποία επωφελήθηκαν παρανόμως το Μπελίξε, το Καμερούν και η Ακτή του Ελεφαντοστού. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ενάγουσα προέβαλε μια τρίτη επιχειρηματολογία, ότι δηλαδή το εν λόγω καθεστώς θα έπρεπε να ισχύει για τις μπανάνες προελεύσεως εκάστης των παραγωγών χωρών που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη ΓΣΔΕ, εκτός των δώδεκα κρατών ΑΚΕ που είναι παραδοσιακοί προμηθευτές, για 857 700 τόνους. Οι σκέψεις της όσον αφορά τις ποσότητες που υπερβαίνουν τους καλύτερους όγκους των εξαγωγών που πραγματοποιήσαν πριν από το 1991 τα εν λόγω κράτη δεν ισχύουν, κατά συνέπεια, παρά επικουρικώς.

Επί της παραβάσεως ορισμένων διατάξεων της ΓΣΔΕ του 1994

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 41 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι τα άρθρα 1, παράγραφος 1, και XIII της ΓΣΔΕ του 1994 έχουν άμεσο αποτέλεσμα στην κοινοτική έννομη τάξη.
- 42 Κατ' αρχάς, οι διατάξεις αυτές είναι σαφείς, ακριβείς και ανεπιφύλακτες.
- 43 Στη συνέχεια, η Συμφωνία ΠΟΕ και τα παραρτήματά της παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές σε σχέση με τη ΓΣΔΕ του 1947. Πράγματι, σε αντιδιαστολή προς τη ΓΣΔΕ του 1947, συνιστούν πραγματική έννομη τάξη που διαθέτει το δικό της δικαιοδοτικό σύστημα. Το νέο δίκαιο του ΠΟΕ δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγματεύσεων, αλλά περιλαμβάνει αυστηρές απαγορεύσεις οι οποίες δεν μπορούν να

περιοριστούν ή να τεθούν προσωρινά εκποδών παρά με πράξεις του ΠΟΕ και όχι με μονομερή μέτρα ενός κράτους μέλους.

- 44 Τέλος, τα συμβαλλόμενα μέρη στη Συμφωνία ΠΟΕ δεν απέκλεισαν το άμεσο αποτέλεσμα της συμφωνίας αυτής. Οι μονομερείς δηλώσεις αντιθέτου περιεχομένου της Κοινότητας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής δεν έχουν συστατικό αποτέλεσμα στο διεθνές δίκαιο.
- 45 Όσον αφορά τις συνέπειες που πρέπει ενδεχομένως να αντληθούν από την προπαρατεθείσα απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου (βλ. σκέψη 16 ανωτέρω), η ενάγουσα παραδέχθηκε, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι το Δικαστήριο είχε κρίνει ότι οι κανόνες του ΠΟΕ δεν είχαν «άμεσο γενικό αποτέλεσμα» στην κοινοτική έννομη τάξη. Στο από 2 Αυγούστου 2000 έγγραφό της (βλ. σκέψη 18 ανωτέρω) και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση δήλωσε ρητώς ότι παραιτείται, κατά συνέπεια, από τα επιχειρήματα που είχε προβάλλει συναφώς.
- 46 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ισχυρίστηκε ότι, στην απόφαση εκείνη, το Δικαστήριο είχε κρίνει ότι στον κοινοτικό δικαστή εναπόκειται πάντως να ελέγξει τη νομιμότητα της ελίμαχης κοινοτικής πράξεως σε σχέση με τους κανόνες του ΠΟΕ εφόσον πληρούνταν σωρευτικά οι τρεις ακόλουθες προϋποθέσεις: πρώτον, διαπιστώθηκε παράβαση των εν λόγω κανόνων από τα όργανα του ΠΟΕ· δεύτερον, η Κοινότητα δεσμεύτηκε να θέσει σε εφαρμογή τις συστάσεις και συνακόλουθες αποφάσεις του οργάνου διευθέτησης διαφορών, σύμφωνα με το άρθρο 21, παράγραφος 3, του μνημονίου συμφωνίας επί των κανόνων και διαδικασιών που διέπουν τη διευθέτηση των διαφορών, που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 2 της Συμφωνίας ΠΟΕ· τρίτον, η Κοινότητα δεν έλαβε τα μέτρα για να συμμορφωθεί προς τις εν λόγω συστάσεις και αποφάσεις εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Εν προκειμένω, κατά την ενάγουσα, οι τρεις αυτές προϋποθέσεις συνέτρεχαν την 1η Ιανουαρίου 1999, ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός 1637/98.

- 47 Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι οι κανόνες του ΠΟΕ, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων 1, παράγραφος 1, και XIII της ΓΣΔΕ του 1994, δεν έχουν άμεσο αποτέλεσμα στην κοινοτική έννομη τάξη και, κατά συνέπεια, δεν μπορούν να προβληθούν ενώπιον δικαστηρίου από τους ιδιώτες.
- 48 Παρατηρεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι κανόνες της ΓΣΔΕ του 1947 στερούνταν άμεσου αποτελέσματος, επειδή η συμφωνία αυτή στηριζόταν στην αρχή των διαπραγματεύσεων που διεξήχθησαν βάσει αμοιβαιότητας και αμοιβαίων πλεονεκτημάτων και χαρακτηριζόταν από τη μεγάλη ελαστικότητα των διατάξεών της (απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-280/93, Γερμανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1994, σ. I-4973). Το Συμβούλιο εκτιμά ότι η νομολογία αυτή εφαρμόζεται επίσης στη Συμφωνία ΠΟΕ και στα παραρτήματά της, δεδομένου ότι τα κείμενα αυτά παρουσιάζουν τις ίδιες ιδιομορφίες.
- 49 Απαντώντας στην ερώτηση του Πρωτοδικείου σχετικά με τις συνέπειες που πρέπει ενδεχομένως να αντληθούν από την προπαρατεθείσα απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, το Συμβούλιο ισχυρίστηκε ότι η απόφαση αυτή επιρρωννύει την άποψή του. Από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι οι διατάξεις της Συμφωνίας ΠΟΕ και των παραρτημάτων της δεν συνιστούν κριτήριο εκτίμησης της νομιμότητας του παραγώγου κοινοτικού δικαίου.
- 50 Η Επιτροπή και η Γαλλική Δημοκρατία συμφωνούν κατ' ουσίαν με την επιχειρηματολογία του Συμβουλίου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 51 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από την κοινοτική νομολογία προκύπτει ότι, λαμβανομένων υπόψη της φύσεως και της οικονομίας τους, η Συμφωνία ΠΟΕ και τα παραρτήματά της κατ' αρχήν δεν περιλαμβάνονται στους κανόνες με γνώμονα τους

οποίους το Δικαστήριο ελέγχει τις πράξεις των κοινοτικών οργάνων (προπαρατεθείσα απόφαση του Δικαστηρίου Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, σκέψη 47, και της 14ης Δεκεμβρίου 2000, C-300/98 και C-392/98, Dior, Συλλογή 2000, σ. I-11307, σκέψη 43). Τα κείμενα αυτά δεν μπορούν να δημιουργήσουν για τους ιδιώτες δικαιώματα που αυτοί θα μπορούν βάσει του κοινοτικού δικαίου να επικαλεστούν ευθέως ενώπιον των δικαστηρίων (προπαρατεθείσα απόφαση Dior, σκέψη 44).

- 52 Πρέπει να τονιστεί, άλλωστε, ότι η ενάγουσα παραιτήθηκε ρητώς από τα επιχειρήματα που είχε επικαλεστεί προς στήριξη του, κατά τους ισχυρισμούς της, αμέσου αποτελέσματος των άρθρων 1, παράγραφος 1, και XIII της ΓΣΔΕ του 1994 (βλ. σκέψεις 17, 18 και 45 ανωτέρω).
- 53 Υπό τις συνθήκες αυτές, η παρούσα αγωγή δεν μπορεί να στηριχθεί στην προβολόμενη παράβαση των άρθρων αυτών.
- 54 Η επιχειρηματολογία της ενάγουσας ότι στον κοινοτικό δικαστή εναπόκειται να ελέγχει τη νομιμότητα των κοινοτικών πράξεων με βάση τους κανόνες του ΠΟΕ εφόσον συντρέχουν σωρευτικά τρεις προϋποθέσεις (βλ. σκέψη 46 ανωτέρω) προβλήθηκε για πρώτη φορά κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.
- 55 Όμως, κατά το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, η προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται, εκτός αν στηρίζονται σε νομικά ή πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.
- 56 Εν προκειμένω, κατά τη διαδικασία δεν ανέκυψε κανένα νέο στοιχείο που να δικαιολογεί την όψιμη προβολή της εν λόγω επιχειρηματολογίας. Πράγματι, κατά τη γνώμη της ίδιας της ενάγουσας, οι τρεις επίμαχες προϋποθέσεις πληρούνταν την

ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός 1637/98, δηλαδή την 1η Ιανουαρίου 1999. Καθόσον ο κανονισμός αυτός θεσπίστηκε στις 20 Ιουλίου 1998 και δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 28ης Ιουλίου 1998, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η επίμαχη επιχειρηματολογία στηρίζεται σε στοιχείο που ανέκυψε κατά τη διαδικασία.

- 57 Καθόσον η επίμαχη επιχειρηματολογία πρέπει να θεωρηθεί ότι στηρίζεται στη σκέψη 49 της προπαρατεθείσας απόφασης Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι «μόνο στην περίπτωση που πρόθεση της Κοινότητας ήταν να εκπληρώσει μια ειδική υποχρέωση που αναλήφθηκε στο πλαίσιο του ΠΟΕ ή στην περίπτωση που η κοινοτική πράξη ρητώς παραπέμπει σε συγκεκριμένες διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ, εναπόκειται στο Δικαστήριο να ελέγχει τη νομιμότητα της σχετικής κοινοτικής πράξεως με βάση τους κανόνες του ΠΟΕ», επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι δύο αυτές εξαιρέσεις αποτελούν το αντικείμενο πάγιας νομολογίας ((βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 1989, 70/87, Fediol κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 1781, σκέψεις 19 έως 22, της 7ης Μαΐου 1991, C-69/89, Nakajima κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-2069, σκέψη 31, και προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψη 111). Από τη νομολογία όμως προκύπτει ότι μια απόφαση με την οποία απλώς επιβεβαιώνεται μια νομική κατάσταση που ο προσφεύγων γνώριζε, κατ' αρχήν, κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής του δεν μπορεί να θεωρηθεί ως νέο στοιχείο επιτρέπον την προβολή νέου ισχυρισμού (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 1ης Απριλίου 1982, 11/81, Dürbeck κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 1251, σκέψη 17, και του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 1997, T-106/95, FFSA κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-229, σκέψη 57). Επομένως, η ενάγουσα δεν μπορεί λυσιτελώς να επικαλεστεί την προπαρατεθείσα απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου ως νέο νομικό ή πραγματικό στοιχείο, υπό την έννοια του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας. Καίτοι είναι αληθές ότι η τελευταία αυτή απόφαση αφορά τη ΓΣΔΕ του 1994, ενώ η προπαρατεθείσα παγία νομολογία αναφέρεται στη ΓΣΔΕ του 1947, πάντως, επειδή το ζήτημα του ενδεχομένου αμέσου αποτελέσματος της ΓΣΔΕ του 1994 ήταν άκρως αμφιλεγόμενο κατά τον χρόνο εκείνο, η ενάγουσα μπορούσε να προστατευθεί κατά της μη αναγνώρισεως ενός τέτοιου αποτελέσματος επικαλούμενη στο δικόγραφο της την επίμαχη επιχειρηματολογία.

- 58 Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι η επιχειρηματολογία αυτή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Επί της παραβάσεως του άρθρου 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 59 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι το άρθρο 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης καθιερώνει την υπεροχή των διεθνών συμβάσεων, που συνήφθησαν πριν από την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης ΕΚ, επί των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου που αντιβαίνουν προς αυτές. Η αρχή αυτή παρέχει τη δυνατότητα να τεθεί εκποδών η εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού 404/93 οι οποίες είναι αντίθετες με τα άρθρα 1, παράγραφος 1, και XIII της ΓΣΔΕ. Στην περίπτωση κατά την οποία τα κοινοτικά όργανα θα εφάρμοζαν εντούτοις τις διατάξεις αυτές, θα ήσαν υποχρεωμένα να αποκαταστήσουν τη ζημία που υπέστησαν οι ιδιώτες από το γεγονός αυτό.
- 60 Κατά την ενάγουσα, συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης.
- 61 Πρώτον, τα άρθρα 1, παράγραφος 1, και XIII της ΓΣΔΕ είναι διατάξεις που προϋπήρχαν της Συνθήκης ΕΚ. Η ΓΣΔΕ του 1994 περιορίζεται, πράγματι, στην επανάληψη του ουσιαστικού δικαίου της ΓΣΔΕ του 1947, στην οποία ήσαν συμβαλλόμενα μέρη η Κολομβία και η Κόστα Ρίκα. Οι τροποποιήσεις που επήλθαν στο πλαίσιο του ΠΟΕ αφορούσαν μόνον τον «μηχανισμό» της ΓΣΔΕ, ο οποίος κατέστη παρωχημένος. Εξάλλου, τα συμβαλλόμενα μέρη στη ΓΣΔΕ του 1994 ουδέποτε αποφάσισαν να θέσουν τέρμα στην ισχύ της ΓΣΔΕ του 1947 από τις 31 Δεκεμβρίου 1995, αλλά έλαβαν απλώς μεταβατικά μέτρα που αφορούσαν την προσωρινή εφαρμογή των διαδικαστικών κανόνων της συμφωνίας αυτής.
- 62 Δεύτερον, η ενάγουσα παρατηρεί ότι οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη ΓΣΔΕ του 1947 μεταβιβάστηκαν στην Κοινότητα λόγω της αρμοδιότητάς της στον τομέα της κοινής εμπορικής πολιτικής.

- 63 Κληθείσα από το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας (βλ. σκέψη 18 ανωτέρω), να εξηγήσει σαφώς, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, την επιχειρηματολογία που αντλεί από το άρθρο 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, η ενάγουσα ισχυρίστηκε ότι το Συμβούλιο δεν είχε λάβει υπόψη τον κανόνα της οριοθέτησεως των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας, αφενός, και των κρατών μελών, αφετέρου, που περιέχει η διάταξη αυτή, θεσπίζοντας τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στον τίτλο IV του κανονισμού 404/93. Ισχυρίστηκε μεταξύ άλλων ότι το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού ήταν αντίθετο στις διατάξεις της ΓΣΔΕ του 1947, οι οποίες επιβάλλονταν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας από το 1952.
- 64 Το Συμβούλιο θεωρεί ότι το άρθρο 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια να προσδώσει στα άρθρα 1, παράγραφος 1, και XIII της ΓΣΔΕ την υπεροχή επί των διατάξεων του κανονισμού 404/93.
- 65 Εκθέτει ότι, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης έχει απλώς ως αντικείμενο να διευκρινιστεί, σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου, ότι η εφαρμογή της Συνθήκης ΕΚ δεν επηρεάζει τη δέσμευση του οικείου κράτους μέλους να σέβεται τα απορρέοντα από προγενέστερη σύμβαση δικαιώματα τρίτων κρατών και να τηρεί τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Οκτωβρίου 1980, 812/79, *Burgoa*, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 71, σκέψη 8, και της 10ης Μαρτίου 1998, C-364/95 και C-365/95, *T. Port*, Συλλογή 1998, σ. I-1023, σκέψη 60). Επομένως, η διάταξη αυτή ρυθμίζει την περίπτωση κατά την οποία υφίσταται σύγκρουση μεταξύ, αφενός, μιας υποχρεώσεως που απορρέει για κράτος μέλος από προηγούμενη σύμβαση και, αφετέρου, της υποχρεώσεως που αυτό υπέχει να εφαρμόσει την κοινοτική νομοθεσία. Στην προκειμένη περίπτωση, όμως, δεν υφίσταται τέτοια σύγκρουση.
- 66 Πρώτον, κατά το Συμβούλιο, η ΓΣΔΕ του 1947 δεν ίσχυε πλέον κατά τον χρόνο των επίμαχων εισαγωγών και οι δεσμεύσεις που απορρέουν από τη ΓΣΔΕ του 1994 συνήφθησαν μετά την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης. Επισημαίνει ότι, όπως επιβεβαιώνει το άρθρο II, παράγραφος 4, της Συμφωνίας ΠΟΕ, η ΓΣΔΕ του 1994 δημιουργεί νέες, νομικά αυτόνομες υποχρεώσεις. Εξηγεί ότι είχε συνομολογηθεί η

κατάργηση της ΓΣΔΕ του 1947 και η αντικατάστασή της με νέα συμφωνία, τη ΓΣΔΕ του 1994, προκειμένου να αποτραπεί το ενδεχόμενο τα συμβαλλόμενα μέρη στη ΓΣΔΕ του 1947 που δεν επιθυμούσαν να προσχωρήσουν στη Συμφωνία ΠΟΕ και στα παραρτήματά της να μπορούν πάντως να επωφελούνται αυτής επικαλούμενα τη ρήτρα του πλέον ευνοουμένου κράτους που περιλαμβάνεται στη ΓΣΔΕ του 1947.

- 67 Δεύτερον, το Συμβούλιο ισχυρίζεται ότι η ΓΣΔΕ του 1994 δεν δημιουργεί υποχρεώσεις σε βάρος των κρατών μελών αλλά αποκλειστικά σε βάρος της Κοινότητας, εφόσον μόνον η Κοινότητα ήταν αρμόδια, δυνάμει του άρθρου 113 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 133 ΕΚ), να συνάψει τη συμφωνία αυτή. Προσθέτει ότι η Κοινότητα είχε αποκλειστική αρμοδιότητα στον τομέα της ΓΣΔΕ του 1947 από την 1η Ιουλίου 1968, ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του Κοινού Δασμολογίου, οπότε οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις έναντι της Κολομβίας και της Κόστα Ρίκα βάρυναν, από την ημερομηνία αυτή, αποκλειστικά την Κοινότητα.
- 68 Τέλος, το Συμβούλιο φρονεί ότι η άμεση εφαρμογή των κανόνων του ΠΟΕ δεν μπορεί να στηριχθεί στο άρθρο 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης.
- 69 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το άρθρο 234 της Συνθήκης δεν καθιερώνει την υπεροχή των υποχρεώσεων του δημοσίου διεθνούς δικαίου επί του κοινοτικού δικαίου, αλλά μάλλον το αντίστροφο. Επισημαίνει ότι το δεύτερο εδάφιο του άρθρου αυτού προβλέπει, πράγματι, ότι τα οικεία κράτη μέλη προσφεύγουν σε όλα τα πρόσφορα μέσα για να άρουν τα διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα, πράγμα που μπορεί να περιλαμβάνει την καταγγελία της επίμαχης υποχρεώσεως του δημοσίου διεθνούς δικαίου.
- 70 Κατά την Επιτροπή, δεν μπορεί να αντληθεί από το άρθρο αυτό ούτε οποιοσδήποτε γενικός κανόνας διευθετήσεως των συγκρούσεων μεταξύ του δημοσίου διεθνούς δικαίου και του κοινοτικού δικαίου. Το πρώτο εδάφιο της διατάξεως αυτής δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να αποτελέσει τη βάση για να διαπιστωθεί, στο πλαίσιο αγωγής αποζημιώσεως, ότι η Κοινότητα παρέβη ορισμένους υπέρτερους κανόνες δικαίου της Συμφωνίας ΠΟΕ και των παραρτημάτων της που αποσκοπούν στην προστασία των ιδιωτών.

- 71 Προσθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης δεν συντρέχουν εν προκειμένω.
- 72 Η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι το άρθρο 234 της Συνθήκης δεν μπορεί να εφαρμοστεί εν προκειμένω, υπογραμμίζοντας, ειδικότερα, ότι η ΓΣΔΕ του 1947 δεν ισχυε πλέον κατά τις επίμαχες εισαγωγές.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 73 Επιβάλλεται εκ προοιμίου η διαπίστωση ότι, όπως ορθώς παρατήρησαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν είναι σαφές, ενόψει των επιχειρημάτων της ενάγουσας, αν αυτή επικαλείται την παράβαση του άρθρου 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ως άμεση και αυτοτελή βάση της αγωγής της ή αν επικαλείται τη διάταξη αυτή για να προσπαθήσει να αποδείξει το δικαίωμα των ιδιωτών να επικαλούνται ενώπιον δικαστηρίων παράβαση των διατάξεων της ΓΣΔΕ του 1994.
- 74 Ανεξαρτήτως της περιπτώσεως που λαμβάνεται υπόψη, η ενάγουσα δεν μπορεί λυσιτελώς να επικαλεστεί το άρθρο 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, καθόσον οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διατάξεως αυτής δεν συντρέχουν εν προκειμένω.
- 75 Κατά τη διάταξη αυτή, όπως ισχυε κατά την ημερομηνία ασκήσεως της αγωγής, «τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνήφθησαν προ της ενάρξεως ισχύος της παρούσας Συνθήκης μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών, αφενός, και ενός ή περισσότερων τρίτων χωρών, αφετέρου, δεν θίγονται από τις διατάξεις της παρούσας Συνθήκης».

- 76 Κατά πάγια νομολογία (βλ., μεταξύ άλλων, την προπαρατεθείσα απόφαση T. Port, σκέψη 60), το άρθρο 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης έχει ως αντικείμενο να διευκρινιστεί, σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου, ότι η εφαρμογή της Συνθήκης δεν επηρεάζει τη δέσμευση του οικείου κράτους μέλους να σέβεται τα απορρέοντα από προγενέστερη σύμβαση δικαιώματα τρίτων κρατών και να τηρεί τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του. Κατά συνέπεια, προκειμένου να καθοριστεί αν δεδομένος κοινοτικός κανόνας μπορεί να μείνει ανεφάρμοστος λόγω προγενέστερης διεθνούς συμβάσεως, είναι αναγκαίο να εξεταστεί αν η σύμβαση αυτή επιβάλλει στο οικείο κράτος μέλος υποχρεώσεις των οποίων την τήρηση μπορούν ακόμη να απαιτήσουν τα συμβαλλόμενα στη σύμβαση τρίτα κράτη.
- 77 Επομένως, η δυνατότητα περί μη εφαρμογής ενός κοινοτικού κανόνα λόγω διεθνούς συμβάσεως εξαρτάται από τη διπλή προϋπόθεση ότι πρέπει να πρόκειται για σύμβαση συναφθείσα πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης και ότι η ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα έλκει εξ αυτής δικαιώματα των οποίων την τήρηση εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους μπορεί να απαιτήσει (προπαρατεθείσα απόφαση T. Port, σκέψη 61).
- 78 Όμως, κατ' αρχάς, από τον φάκελο προκύπτει ότι οι εισαγωγές μπανανών που αποτέλεσαν το αντικείμενο της παρούσας διαφοράς πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 1995 και 1998, δηλαδή σε μια περίοδο κατά την οποία η ΓΣΔΕ του 1994 είχε ήδη τεθεί σε ισχύ. Επειδή η συμφωνία αυτή συνήφθη μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης, δεν πληρούται η πρώτη προϋπόθεση.
- 79 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, στα υπομνήματά της, η ενάγουσα δεν αμφισβητεί ότι η ΓΣΔΕ που ίσχυε κατά την εποχή των επιδικίων εισαγωγών ήταν αυτή του 1994. Στις εκθέσεις και αποφάσεις των διαφόρων οργάνων του ΠΟΕ στις οποίες αναφέρεται προς στήριξη της αγωγής της, τα όργανα αυτά αποφαίνονται άλλωστε επί της συμβατότητας της επίμαχης κοινοτικής ρυθμίσεως με τα άρθρα 1, παράγραφος 1, και XIII της ΓΣΔΕ του 1994. Πάντως, η επιχειρηματολογία της ενάγουσας καταλήγει στο ότι η ΓΣΔΕ του 1994 δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συμφωνία μεταγενέστερη της Συνθήκης ΕΚ διότι επαναλαμβάνει το ουσιαστικό δίκαιο της ΓΣΔΕ του 1947, που

είναι προγενέστερη της συνάψεως της εν λόγω Συνθήκης. Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

- 80 Το άρθρο II, παράγραφος 4, της Συμφωνίας ΠΟΕ ορίζει, πράγματι, ρητώς ότι «η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου του 1994, όπως ορίζεται στο παράρτημα 1Α [...], διαφέρει από νομικής πλευράς από τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου, της 30ής Οκτωβρίου 1947 [...] όπως αναθεωρήθηκε, τροποποιήθηκε ή μεταβλήθηκε στη συνέχεια [...]».
- 81 Επιπλέον, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας M. Elmer στις προτάσεις του στην προπαρατεθείσα απόφαση T. Port (Συλλογή 1998, σ. I-1026, σημείο 16), «στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ κρατών μελών του ΠΟΕ και, επομένως, συμβαλλομένων μερών της ΓΣΔΕ του 1994, προκύπτει από το άρθρο 59, παράγραφος 1, στοιχείο α', της Συμβάσεως της Βιέννης, της 23ης Μαΐου 1969, περί του δικαίου των συνθηκών, ότι η ΓΣΔΕ του 1994 αντικατέστησε τη ΓΣΔΕ του 1947 από 1ης Ιανουαρίου 1995, όταν άρχισε να ισχύει η ΓΣΔΕ του 1994».
- 82 Δεύτερον, τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη ΓΣΔΕ του 1994 υπέχουν όχι τα κράτη μέλη αλλά η Κοινότητα. Πράγματι, αυτή ήταν η μόνη αρμόδια, δυνάμει του άρθρου 113 της Συνθήκης, για τη σύναψη της συμφωνίας αυτής (γνωμοδότηση 1/94 του Δικαστηρίου, της 15ης Νοεμβρίου 1994, Συλλογή 1994, σ. I-5267, σκέψη 34). Στις προπαρατεθείσες προτάσεις (σημείο 16), ο γενικός εισαγγελέας M. Elmer υπογράμμισε ότι «[...] αξιώσεις που απορρέουν από τη ΓΣΔΕ του 1994 μπορούν να εγείρονται μόνον κατά της Κοινότητας και όχι κατά των διαφόρων κρατών μελών».
- 83 Στην περίπτωση κατά την οποία η ενάγουσα θα στήριζε άμεσα την αγωγή της στην προβαλλομένη παράβαση του άρθρου 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, επιβάλλεται η διαπίστωση, επιπλέον, ότι η διάταξη αυτή δεν έχει ως αντικείμενο την απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες. Όμως, με την απόφαση της 4ης Ιουλίου 2000, C-352/98 P, Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-5291, σκέψεις 41 και 42), το Δικαστήριο έκρινε ότι προϋπόθεση για τη γένεση δικαιώματος αποζημιώσεως είναι να αποσκοπεί ο παραβιασθείς κανόνας δικαίου στην απονομή δικαιώματος στους ιδιώτες.

- 84 Για τον ίδιο λόγο, η επιχειρηματολογία που ανέπτυξε η ενάγουσα για πρώτη φορά κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση (βλ. σκέψη 63 ανωτέρω), καθόσον προσάπτει στο Συμβούλιο ότι δεν έλαβε υπόψη τον κανόνα που περιέχεται στο άρθρο 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, περί οριοθέτησης των αντιστοίχων αρμοδιοτήτων της Κοινότητας και των κρατών μελών, πρέπει, ανεξαρτήτως του παραδεκτού της (βλ. σκέψη 55 ανωτέρω), να απορριφθεί.
- 85 Τέλος, στην περίπτωση κατά την οποία η αναφορά στο άρθρο 234, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης θα έπρεπε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η ενάγουσα θεωρεί ότι η διάταξη αυτή παρέχει στους ιδιώτες το δικαίωμα να επικαλούνται ενώπιον του Δικαστηρίου την παράβαση διατάξεων της ΓΣΔΕ του 1994, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία αυτή είναι εντελώς ασυμβίβαστη με τη ρητή αναγνώριση, από την ενάγουσα, της ελλείψεως αμέσου αποτελέσματος των διατάξεων αυτών στην κοινοτική έννομη τάξη και αβάσιμη ενόψει της νομολογίας κατά την οποία η Συμφωνία ΠΟΕ και τα παραρτήματά της δεν περιλαμβάνονται, κατ' αρχήν, στους κανόνες με γνώμονα τους οποίους το Δικαστήριο ελέγχει τη νομότητα των πράξεων των κοινοτικών οργάνων (βλ. σκέψη 51 ανωτέρω).
- 86 Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι η προϋπόθεση που αφορά τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς που προσάπτεται στο οικείο κοινοτικό όργανο δεν συντρέχει εν προκειμένω. Επομένως, και ενώ παρέλκει η εξέταση των προϋποθέσεων που αφορούν το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως αβάσιμη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 87 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η ενάγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα του Συμβουλίου.

- 88 Κατά την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου, τα κράτη μέλη και τα κοινοτικά όργανα τα οποία παρενέβησαν στη δίκη φέρουν τα έξοδά τους. Επομένως, η Επιτροπή και η Γαλλική Δημοκρατία θα φέρουν τα έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αγωγή.**
- 2) Καταδικάζει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.**
- 3) Η Επιτροπή και η Γαλλική Κυβέρνηση φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Ιουλίου 2001.

Ο Γραμματέας

Η Πρόεδρος

H. Jung

P. Lindh

II - 2122